

Mese Csanditól



Cserepes Andrea, Csandi vagyok, huszonhárom éves múltam (több mint hét éve), és legszívesebben gondolatokat gömbölyíték. Jól tudok figyelni – talán túl jól –, észreveszem kicsiben a nagyot, közeliben a távolit, újbán a régit, így mindig van gömbölyíté-nivalóm.

Budapesten születtem, Pécssett élek Édesanyámmal egy kétszobás panellakásban, és a pécsi Mozgáskorlátozottak Klubjában dolgozom, mint született mozgássérült. Munkahelyemen hétköznap negyednyolc és délután negyednégy között nagyon változatos, tarka közösségben vagyok, amely ideális táptalaja írásaimnak, fejleszti a tűrőképessé- get, és megtanítja elfogadni a kimondott és kimondatlan furcsaságokat.

Mozgássérült vagyok, de ez számomra nem tragikus, sosem tagadnám le, pedig „virtuálisan” könnyedén meglehetném. Az életem nem szomorú, csak más, nincs okom letagadni.

Vidám alaptermészetem, úgy hiszem, festményeim színeiből is megmutatkozik. Nem művészi céllal, csak a magam kedvéért, szabadon, képzeletből festegetek egyszerű vízfest- ményeket, kitalált csendéleteket, virágokat, víz alatti és szárazföldi tájakat. A vidám, vagy szomorú színek keverése, maszatolása, nagyon lélekszellőtető, üdítő szórakozás.

Napi három-négy órán át egerészek a számítógéppel, képeslapokat szerkesztek a festményeimből, levelezek, internetezek, de legfő- képp a szövegszerkesztőt használom. A masina nekem óriási segítség, minthogy kézzel nehezen és lassan írok, számítógép nélkül ta- lán a meseírást is rég abbahagytam volna.

Néhány írásom megjelent kisebb újságokban, folyóiratokban, ám az irodalmi életben elért legnagyobb sikerem, hogy 2001 tava- szán a Nők Lapja mesepályázatának három első helyezettje közé kerültem, és „Merészlelél, óvakodókavics és kérdőkegyökér” című mesém 2001. március 14-én megjelent az újság oldalain.

Mesém, novelláim azóta sikeresen szerepeltek más pályázatokon is, és az általam elérhető valamennyi eszközzel, minden lehetősé- gemet kihasználva azon munkálkodom, hogy egyszer, majd valamikor a könyvesboltok polcain első mesekönyvem is helyet kapjon, azután a második, a harmadik, a tizenhetedik...

A finomfőzelék igaz meséje

Aznap, mikor szokatlan barátom, Zöldgumórágó Fülefonnyadt, először említette Habaronc Enci nevét, éppen finomfőzeléket ebédeltem. Szerencsére finomfőzeléket, mert ha mondjuk tűzdelt malacpecse- nyét, vagy mákos tésztát ebédelek, talán sose hallha- tom azt a történetet, amelyből kiderül, hogyan szüle- tett meg az első finomfőzelék.

– Ne aggódj! Túl sokszor izgatod fel magadat, fő- lőslegesen – mondtam Fülefonnyadtnak, miközben asztalhoz ültem, és gondosan gallérom mögé tūrtem kedvenc, kockás-mackós szalvétám sarkát.

– Oh, ott van. Igen, igen, ott van. Még mindig itt lapít a túlsó sarkon ez az elvetemült, sunyi bolha- gyűjtő – motyogta ő, kikukucskálva szobám ablaká- ból.

– Fogakoccant előbb-utóbb elunja magát, és haza- kecmereg a Tejfeltó utcába – legyintettem, ámde hosszú bajszú rágcsálóbarátom meg sem hallotta, mit beszélek.

– Rám vadászik. Biztosan rám vadászik. Én csak egyszerű eledel vagyok számára, semmi egyéb.

– Eledel? Ha már így szóba hoztad, hallgass rám, ülj ide mellém, ebédelj velem! Szereted a finomfőze- léket?

Azzal az asztalfiókból elővettem még egy halvány-

kék árvcáskákkal díszített porcelántányért, és kétfelé osztottam forrón illatozó ebédemet.

– Finomfőzeléket? – egyszeriben felcsillantak Füle- fonnyadt apró gombszemei. – Ez tarkafőzelék! A neve- zetes Orkánkedd óta ez az egyik kedvenc étkem. Habaronc Enci pompásan készíti.

Így hát együtt ebédeltünk. Híres veteménypusztító barátomnak ízlett a finom-, vagy ahogy ő nevezi: tar- kafőzelék. Nagy élvezettel, ingyenc módjára kanalazta a harsogó zöldségdarabkákat. Igaz, az én egyszerű ebé- dem nem volt olyan zamatos, mint Habaronc Enci főztje, ám ez nem csoda, hiszen Habaronc Enci igazi mesterszakács – mesélte Fülefonnyadt.

A Jámborkender utca környékén, ahol Fülefonnyadt él, minden állatka ismeri Habaronc Enci híres, színes főzelékeit. Ő sosem készít rántott csirkecombot, vagy rakott palacsintát, csakis főzelékeket, méghozzá szín szerint: sárgafőzeléket sárgasásból, fehérőzeléket fe- hérrügyből, zöldőzeléket zöldgumóból. Még a friss főzelékbe valót is maga termeszti, a saját két kezével szedi minden reggel.

Zöldcseréptető, fehérre meszelt falú házacskában él Habaronc Enci, és, hogy még véletlenül se hulljon egy kósza hajszál a főzelékes fazékba, égszínkéék vá- szonkendőt szokott a fejére kötni. Ruháját is gondo-

san óvja a rántás foltjaitól, ezért fehér, néhol zsírpecsétetes, fodros szélű kötényt visel, és fapapucsban jár, mert ettől ütemesek a léperei.

A zöldcseréptetős házacska mögött van Habaronc Enci varázslatos veteményeskertje, ahol nem terem se paprika, se paradicsom, ámde megterem a zöldgumó, a fehérrügy és a sárgaság. Az ám, csak hogy hiába jön az őszi idény, vagy a tavaszi, senki sem tudja, mikor hajtanak ki ezek a növények. A varázslatos veteményeskertben minden egyes nap más és más vetemény növekszik.

Reggelente, miután Habaronc Enci felébred, szemé sarkából kimossa az álom utolsó morzsáit, főz egy bögre forró kakaót, és kinéz a kiskertre nyíló ablakon, hogy lássa, miféle zöldséget nevelt aznapra a varázslatos veteményes. Ha úgy látja, zöldgumó érkezik, tüstént felhívja Fülefonnyadtát a tárcsaarcú, kagylófülű távbeszélővel. „Drága barátom, ma zöldfőzeléket főzök, kérlek, ebédelj velem!” – mondja Habaronc Enci a távbeszélő kagylófülébe, és Fülefonnyadt minden alkalommal szíves örömmel elfogadja a meghívást.

Habaronc Enci zöldfőzeléke fenséges eledel, ha tehetné, Fülefonnyadt nem is enne egyebet, ámde sajnos nem nő mindennap zöldgumó a varázslatos veteményeskertben.

Voltaképpen Fülefonnyadtnak régebben nem is jutott eszébe, hogy megkóstolja a sárgaság-, vagy fehérrügyféle növényeket, hiszen ő egy zöldgumórágó, mindig is természetes volt számára, hogy csupán zöldgumót egyen egész életében. Ezt Habaronc Enci is jól tudja, ezért ha éppen sárgaság integet korareggel a varázslatos veteményesben, semmiképp sem hívja meg ebédelni Fülefonnyadtát. Ezeken a reggeleken rögtön eltervezi, hogy aznap sárgafőzeléket főz ebédre, és vendégül látja azt a teremtményt, aki a sárgaságot a világ minden eledelénél jobban kedveli.

– Van effajta teremtmény? – kérdeztem, tágra nyílt szemekkel.

– Van ám! – felelte Fülefonnyadt. – De ne hidd, hogy ő a Lapátkezű Vakond Pál, vagy a Cipekedő Csiga Panka! Nem. Ki más is lehetne ez a teremtmény, mint Sárgasámszóló Orrakókad, ő szereti csak igazán Habaronc Enci sárgafőzelékeit. Sokáig úgy vélekedtem, hogy ő egy goromba, nevetlen, mafla állatka, mert hisz még a sárgaságot is megeszte, és ő sem gondolt rólam szépeket.

„Drága barátom, ma sárgafőzeléket főzök, kérlek, ebédelj velem!” – mondja Habaronc Enci a tárcsaarcú kagylófülébe, és Orrakókad örömmel veszi a meghívást.

Orrakókad ugyanis él-hal a sárgaságért, holott azelőtt maga sem kóstolt zöldgumót, vagy fehérrügyeket. Miért is kóstolt volna, hiszen efféléket sohasem eszik egy valódi sárgasámszóló!

– És ha fehérrügy terem a veteményesben? – kérdeztem, lassan kavargatva kihűlt főzelékeimet. – Akkor Habaronc Enci egyedül ebédel?

– Dehogy! – vágta rá Fülefonnyadt. – Ő barátságos,

jószívű teremtés és nem szeret egyedül ebédelni. Amikor a varázslatos veteményesben kihajt a fehérrügy, Habaronc Enci a tárcsaarcú kagylófülű távbeszélővel rögvest felcsöröpöli Fehérrügyfaló Szemeszottyadtát, és így szól hozzá: „Drága barátom, ma fehérfőzeléket főzök, kérlek, ebédelj velem!” Szemeszottyadt pedig sohasem utasítja vissza a meghívást.

Hogyan is tehetné? Miként beszédes kedvű asztaltársam elmondta, Szemeszottyadt legkedveltebb étke a fehérrügy. Igaz ugyan, hogy ő, született fehérrügyfalóként, korábban egyszer sem kóstolta meg a zöldgumót, vagy a sárgaságot, ennek ellenére mindig is biztos volt abban, hogy minden zöldség között a fehérrügy a legfinomabb.

Néha összefutott Fülefonnyadttal, ilyenkor kurtán köszönt neki, majd hamarjában elkerülte, mert fikarcnyit sem kedvelte Fülefonnyadtát. Éppúgy, ahogy Orrakókadat sem. Úgy hitte, aki zöldgumó-, vagy sárgaságféle gyomokon éldegél, az kétségkívül ostoba, keserű szájú, mérges teremtmény lehet, akinek bizonyára Habaronc Enci is csak azért főz egy-egy tál főzeléket, hogy ne vesszen kárba az a sok gyomnövény.

Ekképp gondolkodott Fülefonnyadt és Orrakókad is, egyikük sem értette, miért nem eszik minden állatka olyfajta veteményt, mint ő, hiszen Fülefonnyadt szerint nincs egészségesebb a zöldgumónál, Orrakókad szerint nincs táplálóbb a sárgaságnál és Szemeszottyadt szerint a fehérrügy a legvitamindúsabb.

Egyszóval ők hárman sosem értették, és nem szerették egymást csak Habaronc Enci színes főzelékeit. Nem fogtak kezét egymással, nem beszélgettek, és nem mosolyogtak, ha olykor itt, meg ott összejártak.

Így ment nap, nap után. Habaronc Enci főzte, kavargatta a színes főzelékeket aszerint, mit érlelt aznapra a varázslatos veteményes, Fülefonnyadt, Orrakókad és Szemeszottyadt remélte, hogy mielőbb megcsörren a tárcsaarcú, kagylófülű távbeszélő, és sohasem beszéltek egymással, míg el nem jött a nevezetes Orrakókad napja, amelyről minden bizonnyal még a jövő évszázadban is meg fognak emlékezni az időjárás jegyzetelői.

Azt a keddi napot nem véletlenül nevezték el Orrakókadnak. Már kora reggel szörnyű szélvihar kerekedett és nem is csenedesedett el estig. Még Fülefonnyadt is a kerítés mentén kapaszkodva ment hazafelé, mikor meghallotta Ottó, a mindent tudó kerti törpe kétségbeesett kiáltását: „A süvegem! Jaj a süvegem! Elrepült az én drága süvegcském!”

Nosza, Fülefonnyadt nem tétovázott, bátor zöldgumórágó módjára máris Ottó süvege után futott, kergette tán egy, vagy kettő órán keresztül. Hősiesen küzdött a szélviharral, amely időnként őt is magasba lendítette, ámde néhány bukfenc és cigánykerék után elkapta Ottó elszökött süvegét. A mindent tudó kerti törpe mérhetetlenül hálás volt ezért. Ősz kobakja ismét a kedves süvege alatt melegedett, Fülefonnyadtnak pedig azon nyomban megígérte, hogy a

jótettért cserébe bármit kérhet tőle, ő haladéktalanul teljesíti a kívánságát.

Hosszasan töpregett Fülefonnyadt, mit is kívánhatna, végül eszébe ötlött, milyen régóta várja már a másnapi ünnepet, és még mindig nem tudja, miként tegye ezt a napot különlegessé. Éppen kilenc esztendővel az Orkánkeddet követő szerda előtt történt ugyanis, hogy Fülefonnyadt a Zöldgumórágók Tricikliversenyén elnyerte a Csillogó Triciklikupát. „Ezen a jelentős évfordulón mi más lehetne a legpompásabb ünnepi ebéd, mintsem Habaronc Enci híres zöldfőzeléke?” – gondolta Fülefonnyadt, és minthogy Ottó, a mindent tudó kerti törpe köztudottan jól ismerte a kertek titkait, Fülefonnyadt azt kérte tőle, hogy másnap a varázslatos veteményeskertben az ő kedvenc eledele, zöldgumó nőjön.

Nem tagadta Ottó, hogy ezt a kívánságot bizony, nehéz lesz teljesíteni, ámde ő sosem szegte meg a szavait, és ha egyszer azt ígérte Fülefonnyadtnak, hogy teljesíti a kívánságát, akkor az úgy is lesz.

Vígan énekelve tekintett Fülefonnyadt a következő nap elé, mikor majdan zöldfőzelékekkel ünnepli a Csillogó Triciklikupát. Arról viszont, hogy aznap Ottónak már nem először szökött el az egyetlen, nagybecsű süvege, semmit sem sejtett. Az ám! A nevezetes Orkánkedd ugyanis reggeltől estig tartott, és ez idő alatt Ottó a szüntelenül elrepült süvege miatt sopánkodott.

Orkánkedd napján sokan jártak arrafelé, mert számos erős kerítés akadt ott, amelyekbe belekapaszkodhattak. Ezt tette Sárgasásmajszólok Orrakókadat is, és alighogy meghallotta Ottó elkeseredett kiabálását, nem törődve a heves szélviharral, elengedte a biztos kerítést és ő is az elröppent süveg után szaladt. Hosszú, cikkcakkos kergetőzés árán végül is visszaszerezte a szél markából a rakoncátlan süveget, és gyorsan át is adta a vacogó kerti törpének. Ottó, köszönetképpen megígérte neki, hogy teljesíti a kívánságát, bármi legyen az, és nem sokkal később ezt ígérte Szemeszottyadtnak is.

Merthogy Orkánkedd napján Szemeszottyadt is járt Ottó kerítése mentén. Ő is felfigyelt Ottó reményvesztett siránkozására, s hosszadalmas hajszolás után neki is sikerült elcsípnie a kóbor süveget.

Másnap reggel, miután Habaronc Enci felébredt, szeme sarkából kimosta az álom utolsó morzsáit, és forró kakaóját szürcsölgetve kinézett a varázslatos veteményesre nyíló ablakon, hirtelen elképedésében bögréjét is csaknem elejtette. Habaronc Enci nagymamája, de még a dédnagymamája sem tapasztalt olyasmit, ami aznap történt, holott a nagymama már nyolcvankét évet megélt, a dédnagymama pedig száztizenkét esztendőnél is többet. Az Orkánkeddet követő szerdai napon fehérlett, sárgállott, zöldellt a varázslatos veteményes, mert beérett a fehérrügy, kihajtott a sárgasás, megtermett a zöldgumó, méghozzá egyik a másik mellett.

Erősen gondolkodott Habaronc Enci, mit is tegyen most, hiszen az ő egyszerű tűzhelyén nincs helye há-

rom edénynek, azon csak egy fazék rottyoghat, és az idő is kevés délig háromféle főzeléket főzni. Ha zöldfőzeléket főz, akkor elszárad a sárgasás, meg a fehérrügy, ha sárgafőzeléket főz, akkor megfonnyad a fehérrügy, meg a zöldgumó, ámde ha fehérfőzeléket főz, akkor a zöldgumó, meg a sárgasás vész kárba.

Habaronc Enci végtére is úgy határozott, hogy azon a napon a zöldgumóból, a sárgasásból és a fehérrügyből tarkafőzeléket főz ebédre.

Szép sorjában megcsörrent a tárcaarcú, kagylófülű távbeszélő készülék, elsőként Fülefonnyadtnál, azután Orrakókadtnál, majd Szemeszottyadtnál is. Enci kedves hangocskája mindháromszor ezenképpen szólott a tárcaarcú kagylófüléből: „Drága barátom, ez egy kivételes nap, ma különleges főzeléket főzök, kérlek, ebédelj velem!”

El is indultak mind a hárman Habaronc Enci zöldcserépetős házacskája felé, vígan elképzelve a rájuk váró fenséges főzelékebedet, ámde bizony vidámságuk menten elpárolgott, mihelyt a kapuban összetalálkoztak egymással.

Habaronc Enci derűsen mosolyogva üdvözölte, majd házába kísérte a vendégeit, egészen a terített asztalig, miközben Fülefonnyadt bőszen dühöngött, Orrakókadat mérgesen fintorgott, Szemeszottyadt pedig a homlokát ráncolta kedvetlenül.

Így üldögéltek morcosan a megterített asztalka mellett, mind a hárman arra várva, hogy Habaronc Enci behozza konyhájából a gőzölgő főzeléket. Fülefonnyadt váratlanul így szól: „A mai nap kivételes, mert ma éppen kilenc esztendeje, hogy elnyertem a Csillogó Triciklikupát, a Zöldgumórágók Tricikliversenyén, ezért ma Habaronc Enci bizonyosan az én kedvenc zöldfőzelékemet főzte. Talán jobb lenne, ha még most hazamennének csendesen, hiszen ti úgysem szeretitek a zöldgumót!”

Ekkor azonban megszólalt Orrakókadat: „Ez a nap valóban különleges, mivel éppen hat esztendővel ez előtt történt, hogy megszereztem a Tündöklő Barkácsdiplomát, a Sárgasásmajszólok Barkácsgyetemén, ezért ma Habaronc Enci kétségkívül az én kedvenc sárgafőzelékemet főzte. Jól tennétek, ha még most szó nélkül hazamennének, hiszen ti úgysem szeretitek a sárgasást.”

Mindezt végighallgatva Szemeszottyadt egyszer csak kijelentette: „Megeshetett, hogy Fülefonnyadt kilenc esztendővel ez előtt elnyerte a Csillogó Triciklikupát, előfordulhatott, hogy Orrakókadat hat esztendővel ez előtt megszerezte a Tündöklő Barkácsdiplomát, ámde jómagam pontosan három esztendeje kaptam meg a Fényes Kereplőplakettet, a Fehérrügyfalók Kereplőparádéján, ezért hát Habaronc Enci nyilvánvalóan nem bajlódott ma sem a zöld-, sem a sárgafőzelékekkel, kizárólag az én kedvenc fehérfőzelékeket főzte. Úgy hiszem, legjobb lesz, ha ti még most békésen hazasétálgattok, hiszen úgysem szeretitek a fehérrügyeket!”

Abban a pillanatban belépett a szobába Habaronc Enci, a forró főzelékes tálát az asztal közepére helyez-

te, és mindenkinek telemerte a tényérját illatosan párolgó tarkafőzelékkel.

Fehérrügyfaló Szemeszottyadt, Sárgasásmajszoló Orrakókadat és Zöldgumórágó Fülefonnyadt kezdetben csak bámulta orra előtt a sosem látott, furcsa eledelt. Habaronc Enci főztjét azonban illetlenség lett volna a tényérban hagyni, így hát ímmel-ámmal kóstolgatni kezdték a szokatlan ebédet. Ahogy lassacskán ízlelgették, majszolgatták a tarkafőzeléket, egyre inkább megérezték a zöldgumó, a sárgasás és a fehérrügy finomabbnál finomabb ízeit, és miután az utolsó kanálnyi tarkafőzelék is elfogyott, Szemeszottyadt, Orrakókadat és Fülefonnyadt beszélgetni kezdett egymással.

Elmesélték Habaronc Encinek is, hogy mi minden történt velük az elmúlt napon, hogyan próbáltak kerítés mentén hazajutni a szüntelenül támadó, vad szélrohamban, és miként kergették Ottó, a mindent tudó kerti törpe elsőkött süvegét. Meséltek a hálálkodó Ottó ígértéről is, miszerint teljesíti egy kívánságukat. Mindannyian nagy napra készültek, egyik a Fényes Kereplőplakettjét, másik a Tündöklő Barkácsdiplomáját, harmadik a Csillogó Triciklikupáját ünnepelte volna másnap, így mindhárman azt szerették volna, ha a következő napon az ő kedvenc étük virít a varázslatos veteményeskertben. Úgy hitték, Ottó, a mindent tudó kerti törpe ennek a kérésnek, könnyedén eleget tehet, hiszen jól ismeri a kertek titkait. Ott, az asztal mellett

üldögélve a három veteménypusztító egymásra mosolygott és elismerte, hogy Ottó valóban teljesítette Szemeszottyadt, Orrakókadat és Fülefonnyadt kívánságát is.

Miután kibogozták az Orkánkedd viharzilálta eseményeit, Habaronc Encivel egyetértve elhatározták, hogy a mai szép napot, amelyen először ettek tarkafőzeléket, eztán minden évben meg fogják ünnepelni.

Azóta az Orkánkeddet követő napon a varázslatos veteményeskertben megterem a zöldgumó, kihajt a sárgasás, beérik a fehérrügy, mégpedig mind-mind egymás mellett, mert ez a Tarkafőzelék Ünnepnapja.

– Köszönöm, hogy megvendégeltél – szölt Fülefonnyadt, amint befejezte a történetet –, jólesett a meleg főzelék, úgy érzem, egészen megnyugtatót. Nocsak, amíg mi megebédeltünk, Fogakocant tényleg elpárolgott, bátran hazamehetek!

– Gyere el hozzám máskor is, és hozd magaddal Sárgasásmajszoló Orrakókadat, Fehérrügyfaló Szemeszottyadtat és Habaronc Encit is, én pedig majd főzök egy hatalmas fazéknyi tarkafőzeléket! – kiáltottam Zöldgumórágó Fülefonnyadt után, miközben ő kiugrott a nyitott ablakon, és sietve elszaladt a Jámorkender utca felé.

Ki tudja? Talán holnap, vagy holnapután, együtt ebédel veled.



Lux Antal: A ház, videografika, 1996